

«HELT SJEF!»

Nyheter om BPA fra RO

Høst 2018

- ◆ RO-råd
- ◆ Rapport fra Sverige «Du gamla du fria»
- ◆ Gjelder rettighetsbestemmelsen for de med utviklingshemming?
- ◆ Kurskalender 2019

RO-råd

I «Helt sjef» ønsker vi å gi råd på vel 20 års erfaring med BPA. Derfor vil alle magasinene ha denne «spalten» hvor vi tar tak i det vi har registrert som utfordringer i saksbehandling og drift. Vi gir en kort beskrivelse av hvordan kommunene «på den ene» og «på den annen» side har løst denne utfordringen. Vi prøver å ta hensyn både til forvaltningsprinsipper og til intensjonen med BPA når vi gir våre råd.

UTFORDRING

Det har blitt mer og mer vanlig at kommunene bruker private tilbydere til å ansette assistentene og dermed stå for den daglige drifta av BPA. Har det noe å si for kvaliteten på tjenestene om BPA driftes av kommunen eller om de driftes av en privat leverandør? Bør kommunen alltid etterkomme brukernes ønsker om å få BPA organisert av en privat leverandør?

LØSNINGSPENN

Det finns ingen forskningsmessig støtte for at det er avgjørende for kvaliteten i tjenesten om den driftes av kommunen eller av private. Noen kommuner etterkommer konsekvent ønske fra bruker om å benytte privat leverandør, noen også gjennom å kjøpe tjenesten uten forutgående konkurranse. Andre kommuner har politisk eller administrativt vedtak på at alle tjenester i helse og omsorg skal driftes av kommunen selv. Her gis brukerne intet valg på organisering.

ROs RÅD

RO har ingen formening på om kommunene skal åpne opp for private eller ikke. Det finns private leverandører som gjør en god jobb og det finns eksempler på at det ikke er så bra. Så lenge BPA er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven, vil det være politisk kontroversielt å bruke private leverandører og det skal i alle fall anordnes en konsesjonskonkurranse dersom private skal inn.

Du gamla du fria

"Helt sjef" har en fast spalte som handler om BPA-ordningen i Sverige og om hvordan den utvikler seg. Dette er fordi mange som jobber med BPA i Norge, eller som har BPA selv, ser den svenske ordningen som eksempel på hvordan det burde vær i Norge. Særlig handler det om at ordningen i Sverige ikke ligger i helse- eller sosiallovgivningen, men er hjemlet i en egen lov om personlig assistanse (se mer i nr. 1 og 2).

Nå venter alle som er opptatt av personlig assistanse i Sverige på en ny rapport fra regjeringen om hvordan man ser for seg framtida. Det viser seg ut fra det som har lekket om denne rapporten at den svenske regjeringen ser for seg betydelig innstramming av ordningen. I et innlegg i Svenska Dagbladet oppsummerer og kommenterer "Interessegruppen for assistansberettigade" det som har framkommet slik:

- ◆ *En schablon for alla med assistansersättning på 15 timmar per vecka utöver tiden for att få hjälp med grundläggande behov. Konsekvenserna skulle bli förödande och innebära att många personer med omfattande behov inte kommer att kunna bo i sina hem utan tvingas flytta till särskilda boendeformer.*
- ◆ *Att rätten till assistans for barn under 16 år försvinner. Barn under 16 år ska istället få stöd inom ramen for den nya insatsen personligt stöd till barn. Konsekvensen skulle bli att lejonparten av omvårdnaden faller tillbaka på redan hårt belastade föräldrar. Dessutom förlorar föräldrarna möjligheten att avgöra vem som tar hand om deras barn. Risken är uppenbar att barn inte längre kan växa upp hemma i sin familj.*
- ◆ *Att endast praktiska hjälpbehov ska berättiga till personlig assistans. Behov på grund av psykiska funktionsnedsättningar ska inte längre ge rätt till stöd med självbestämmande. Konsekvensen skulle bli att många personer med psykiska funktionsnedsättningar inte längre kan leva som andra.*
- ◆ *Att insatsen ledsagarservice försvinner for att istället omfattas av den nya insatsen Personlig service och boendestöd. Något som kommer att innebära inskränkt frihet for många personer med synnedsättning.*

Gjelder virkelig rettighetsbestemmelsen for de med utviklingshemming?

RO har innledete et samarbeid med *Nasjonalt kompetansesenter for utviklingshemming (NAKU)* for å prøve å finne ut av hvordan det har seg at veldig få med utviklingshemming er fått BPA.

Fra 2015 er det å organisere personlig og praktisk bistand som BPA individuelt rettighetsfestet etter bestemte kriterier. I forarbeidene til rettighetsfestingen viser Helse- og omsorgsdepartementet til at det ville være opp mot 14 500 personer totalt som kom til å omfattes av rettighetsbestemmelsen, så fremt kriteriene lå til grunn. Det var altså ventet en vesentlig økning i antallet som fikk tildelt BPA etter at rettighetsbestemmelsen trådte i kraft (Prop. 86L 2013 – 2014). En vesentlig del av det store antallet brukere som kom inn under rettighetsbestemmelsen jf. kriteriene, var personer med utviklingshemming, hvorav mange av de bor i samlokaliserte boliger med fast bemanning.

Nå vet vi at det er få utviklingshemmede som har fått tildelt BPA etter rettighetsbestemmelsen og at det av dem som har fått slikt vedtak er svært få som bor i slik fellesbolig. RO og NAKU ser for oss at det trengs en utredning om dette og at denne har følgende problemstillinger:

- ◆ RO og NAKU mener det er nødvendig å finne ut av om det virkelig er slik som det generelle inntrykket viser og hva som i så fall kan være grunnen til dette. Vi antar at grunnen kan være sammensatt; at det er få som har søkt, at kommuner gir avslag på søknader, at mange kvier seg for å være medarbeidsleder og at det er praktiske problemer rundt det å ha BPA i boliger hvor det er tilknyttet fast bemanning.
- ◆ Vi ønsker også å finne ut av om det er noen gode eksempler ute i kommunene på at det fungerer godt med BPA i samlokaliserte boliger. Derved kan vi gi råd til andre kommuner på tillempeing og tilrettelegging for at rettighetsfestingen i praksis skal gjelde for personer med utviklingshemming.
- ◆ Vi antar også at gjennom denne kunnskapsinnhenting vil kunne avdekke om det finnes strukturelle hinder til at også andre grupper med kognitive funksjonsnedsettelse benytter seg av at BPA er rettighetsfestet.

Prosjektet er foreløpig bare så vidt definert og RO tar gjerne imot innspill og forslag fra kommuner og brukere om gjennomføring eller om andre samarbeidspartnere. Forskningsmiljøet på høgskolen på Lillehammer er kontaktet og er positiv til å ha en rolle.

Som man kan se av høstens kursprogram kommer vi til å arrangere en konferanse om temaet høsten 2019.

Kursoversikt 2019

1. Mellom rettigheter og lovforståelse!

Etter 4 år med rettighetsfesting av BPA er forskjellen mellom kommunene større enn noen gang. Hvordan kan det ha seg at det ikke ble en større økning i antallet BPA brukere etter rettighetsfestingen? Dette er et kurs for saksbehandlere og BPA-koordinatorer om utredning, utmåling av timer og tildeling av BPA etter rettighetsbestemmelsen.

07.05-19 Oslo, Ingeniørenes Hus

21.11-19 Oslo, Ingeniørenes Hus

2. «Med blanke ark og fargestifter tell»

Ringsaker kommune drifter alle BPA-ordningene selv. RO ønsker i samarbeid med ansatte i kommunen, å gi andre kommuner innsyn i det vi vil kalle «Ringsakermodellen». I følge forskere har kommunen fornøyde brukere. Hva er det andre kommuner kan lære av Ringsaker?

22.10.19, Gardermoen, Park Inn by Radisson Oslo Airport Hotel

3. Innføring i BPA for kommuneansatte

Kurset er for alle som skal jobbe med BPA og som trenger en innføring i hva BPA er. Lovgivers intensjon, erfaringer fra andre kommuner og myndighetsføringer er eksempel på tema som inngår i dette kurset.

29.10.19 - Oslo, Ingeniørenes Hus

4. BPA kurs for assistenter «Når sjefen er oppgaven»

Assistentkurset omhandler det å være ansatt i en BPA-ordning, og vil bl.a. ta for seg rettigheter og plikter, arbeidsmiljø/HMS, rolleforståelse, historien og intensjonen med BPA.

30.10.19- Oslo, Ingeniørenes Hus

5. «To rett og en vrang...»

Det er mye som er rett i kommunenes håndtering av BPA og noe som er vrangt. Kurset tar utgangspunkt i 4 case som på forskjellig vis er illustrerende for problemstillinger som synliggjør dilemmaer knyttet til tjenestetildeling og tjenesteutførelse. Kursene vil være en miks av at RO problematiserer temaene og at deltakerne inviteres til å dele sine erfaringer med hverandre.

29.10.19 - Stavanger, Scandic Stavanger Forum

31.10.19 - Bodø, Scandic Havet

6. Grunnkurs for arbeidsledere

Kurset gir en grunnleggende forståelse for hva BPA er, og vil bl.a. ta for seg intensjonen, historien og lovgivningen. Videre tar det for seg den daglige driften av BPA, ansettelse av assistenter, arbeidsmiljø, rolleforståelse og ressursutnyttelse. Kurset holdes av Tone Torp som er ROs samarbeidspartner på BPA.

20.-21.11.19 - Oslo, Thon Hotell Opera

7. Er det noen sak?

- videregående saksbehandlingskurs med fokus på BPA

Dette kurset tar kunnskapen et steg videre. Målgruppen er saksbehandlere som kjenner seg trygg i rollen og har god kompetanse på grunnleggende saksbehandling. Kurset tar opp det særskilte med BPA, timetildeling, BPA og helsetjenester, BPA når rettighetsfesting ikke gjelder m.m.

26.-27.11.19 - Oslo, Radisson Blu Skandinavia Hotel

8. Rettighetsfesting—På lik linje?

Hvor reell er individuell rettighetsfesting av BPA for mennesker med utviklingshemming? RO tar sikte på å arrangere en landskonferanse om rettighetsfesting av BPA og utviklingshemmede. RO kommer tilbake med program for konferansen våren 2019.

26.11.19—Oslo Ingeniørenes Hus

Kontakt oss

Ring eller ta kontakt på e-post for informasjon om våre kurs eller spørsmål rettet mot BPA.

RO

Værnesgata 17

7503 Stjørdal

74 83 97 99

ro@ro.no

Besøk oss på nettet:

www.ro.no

ROs samarbeidspartner
på BPA, Tone Torp,
VilVidere.no